

Murueide ja -taadi Teatritare Murastes pakub nukumaagiat ja kodust soojust

Südasuvel avas Harry Gustavsoni Nukuteater Murastes Muru teel tillukese Murueide ja -taadi Teatritare, kus anti koostöös Muraste kogukonnakeskusega etendusi ümbruskonna lastele. Suve viimane etendus on pühapäeval, 14. septembril, vanavanemate päeval Muraste koolis.

Murueide ja -taadi Teatritare on uhiuus, alles sel suvel uksest avanud, aga Murastes Muru tänaval tegutsesid Harry ja Lully Gustavson juba 1984. aastast – sellest ajast saati, kui said suvilakooperatiivi krundi ja hakkasid suvemaja ehitama. Nii palju kui on olnud paari Muraste suvesid, on olnud ka soov Muru tänaval teatrit teha. “Tahtsime siia teatrit teha ammugi. Juba siis, kui see maja siin kerkima hakkas, ja me saime sinna sisse kolida, siis mõtlesime ikka, et saaks selle teatri,” meenutab Lully, kelle sõnul on nende teater siin Muru tänava järgi nime saanud.

Lully sõnab, et pere võimalused tol ajal olid üsna kasinad, oli kolm väikest last, aga autot polnud, kuid pealehakkamist jagus ja abilisi oli. 90 protsenti majast on Harry enda käetöö. “Mis viga oli ehitada, oli ju Arvo Veski raamat “Suvemajade ehitus”. Võta raamat lahti ja vaata. Sarikadki on mu enda tehtud, aga korstnat ei ladunud,” ütleb Harry.

Ehitamine võttis üksjagu aega, kuid teatritegemise soov ei lasknud maja valmimist oodata ja nii alustati etendustega naabri saunas. “Naaber laenas meile oma sauna ja seal me etendusi tegime. Sellest on nüüd juba paarkümmend aastat. Ümbruskonnas on inimesi, kes vahel seda aega meelde tulevad: mäletame, kui meie väikesed olime, käisime teie juures teatrit vaatamas,” sõnab Harry.

MURUEIDE JA -TAADI TEATRITARE

Teatrimaja ehitus algas viis-kuus aastat tagasi ja suvel sai see valmis, kuigi üht-teist on ikka vaja veel sättida. “Suvemaja üleval lakapeal kohvrites on kõik meie lavastuste dekoratsioonid ja nukud. Need peaks nüüd siia teatrimaja riulitesse kolima,” sõnab Harry.

Kuna Harry Gustavsoni Nukuteater on ringreisiteater, siis on paratamatult, et kõik lavadekoratsioonid ja nukud tuleb kaasa pakkida. Harry sõnul on selleks kõige paremad papist reisikohvrid, mis on kerged ja mahutavad palju, aga kõik, mis liigub, see kulub ja nii vajab teater aeg-ajalt uusi kohvreid. Head inimesed on neid teatril ka andnud, teiste hulgas on teater kasutanud näiteks olümpiapronksi Allar Levandi kunagist reisikohvrit, mida sportlane oli natuke oma ajastu vaimus “kaunistanud”.

Harry Gustavsoni Nukuteatri mängukavas on kümme etendust. Neist üks täiskasvanutele, mida mängitakse nukude ja sirmita. Ülejäänud etendused on lastele, peamiselt 3–7-aastastele, mõeldud on ka erivajadustega lastele. Mõeldud on ka muukeelsete laste peale. Kahte lugu mängitakse lauateatrina.

Harry sõnul võtavad lapsed sirmiteatri väga hästi vastu. “Võib öelda, et lastel on isegi nälgu nukuteatri järele. Kolmeaastased vaatavad, seitsmesed, ka kaheksa-aastased vaatavad, Muinasjutte armastavad ju kõik lapsed. Kõik ei pea laval olema sellist

Harry ja Lully Gustavson Murastes väikeses Murueide ja -taadi Teatritares. Fotod: Merike Pinn

sorti tegelased nagu Käsna-Kalle ja Ämblikmees. Ma pole nõus ka sellega, et on vaid üks õige nukuteater. Nukuteatril on eri vormid ja need eksisteerivad kõrvuti – marionetid, veenukuteater, akrobaatikad jne. See on üle maailma nii, kord on esil rohkem üks, kord teine vorm. Praegu on sirmiteatrit vähem, aga küllap see tuleb ringiga tagasi,” arutleb Harry.

Staažika nukunäitleja sõnul pole nukudega näitlemine vaid nuku liigutamine – oluline on, et nukk ka ellu ärkaks. “Kergem on võtta nukk kätte ja tulla vaataja ette ja ise midagi teha. Esimene nukuteatrilase eriharidusega pikaegne Nukuteatri lavastaja ja teatrijuht Rein Agur oli selles suhtes tõeline uuendaja ja meister. Olen õppinud seda, et näitleja võib nukuga laval publiku ette tulla siis, kui nukul on oma lugu jutustada. Ja näitlejal on oma lugu jutustada. Ja siis need lood põimuvad.”

Lully kiidab Muru tänava väikest teatrimaja taevani. “Mulle meeldib, et see on väike, oleme publikuga nii lähestikku, etendused siin on nagu perekondlik üritus. Lapsed ja vanemad julgevad meiega rääkida ja pärast etendust tulevad lapsed meid kallistama. Laste rõõm on ka meie rõõm,” on Lully õnnelik. Ta lisab, et sageli tahavad lapsed pärast etendust tulla sirmita taha, et nukke lähemalt näha, neid puudutada, ise neid liigutada. “Suur rõõm on näha nende huvi ja armastust nukude ning nukuteatri vastu.”

TEATER JA NUKUD ON JÄÄNUD

Harry Gustavson töötas Nukuteatris 37 aastat eri ametipostidel, sealhulgas kakskümmend aastat nukunäitlejana. Üheks oma olulisemaks rolliks

peab ta Tähepoissi Oscar Wilde'i näidendist. “Nägin sellega küllaltki vaeva, aga õppisin palju. Nukuga mängimisel oli mulle kõige suuremaks eeskujuks Väino Luup, kes oli sündinud nukunäitleja, kuigi ta tuli teatrisse algul hoopiski tehniliseks töötajaks,” räägib Harry.

Lully hõikab vahele: “Nuku iga liigutus on sul kohe õige.”

Harry ütleb, et nukk ei pea imet tegema. “Aga et nukk elaks, pead oma keha ära unustama ja kõik mõtted ja tunded suunama oma käe kaudu nukku,” selgitab Harry. Ta ütleb, et pole suure lava näitleja. “Mu keha ei tulnud niimoodi järele nagu näitlejal vaja, aga käsi tuli. Nii et saatus viis õigesse kohta,” sõnab ta. Harry on olnud ka õpetaja, aga nukuarmastus on hinges ja südames.

VANEMAD, VANAVANEMAD JA VANAVANAVANEMAD

Harry ja Lully on vanemad ja vanavanemad. Neil on kolm last. Viis lapselast. “Meie staatus on nüüd ühe astme võrra muutunud. Just käisime katsikul. Meil on nüüd ka lapselapselaps ja teine sünnib oktoobri lõpus,” täpsustab Harry.

“Oli perekondlik pidu. Mina tegin luuletuse “Lapse sünn on tõeline ime” ja lugesin selle seal ette. Ma olen pea-aegu kõigile pereliikmetele teinud luuletused. Kui on tähtpäevad, siis kannan ette,” sõnab Lully.

On kindel tava, et Gustavsonide pere saab jõulude ajal alati kokku. “Meie ja lapsed ja lapselapsed. Harry on jõuluvana. Me teeme teatrit, kõik loevad salme, laulavad, tantsivad. Tingimata on kingitused. Vahel

Teatritares on koha leidnud paljud varasemates lavastustes mänginud nukud.

mõtlesime, et enam ei teeks, aga jõulude eel hakkavad lapsed uurima, millal me kokku saame ja millal me selle jõulupeo ära teeme,” räägib Lully.

Teine tähtis sündmus, mis kogu pere kokku toob, on Harry ja Lully pulma-aastapäev. “Siis oleme katsunud kokku saada. Aga nüüd läheb järjest raskemaks. Neid harusid, kellega tuleb arvestada sobiva päeva leidmisel, on juba nii palju,” nendib Harry.

VÕTKE AEGA LASTELE!

Harry sõnab, et kui lapsed väikesed olid, siis kõige rohkem aega nendega tegeleda oli suviti, kui õnnestus puhata teatriühingu või ETKVL-i puhkekodus. Koos lastega peeti spordivõistlusi ja koos teiste teatriinimeste lastega tegid lapsed oma teatrit. Ta ütleb, et lastega oleks võinud veel rohkem tegelda ja paneb seda noorematele põlvkondadele südamele. “Lastele tuleb aega pühendada,” kinnitab ta.

Merike Pinn

TULEKUL

Pühapäeval, 14. septembril kell 16–17 etendus vanavanemate päevaks “Jänes Julgepüks”. Muraste koolis Lee tee 9.

Harry Gustavsoni Nukuteatri lavastused:

- Sirmiteatri etendused “Lugu Katist, Rikist ja Nurrist”, “Lugu ilusatest sulgedest”, “Jõuluvana kingikott” (ja selle n-õ ajatu variant pealkirjaga “Lugu Pikk-kõrvast, Otist ja Kriimsilmast”), “Nõiamoori jõuluvemp”, “Jänes Julgepüks”, “Pörsakesed Niff, Nuff ja Naff” ning lauateatri etendus “Vaeslaps ja talutütar”. Seni viimane lavastus, interaktiivne lauateatri etendus-teatrimäng “Väike konnatüdruk tahab tantsida” esietendus 16. mail 2025.
- Täiskasvanutele “Me läheme puhkama”.
- Harry Gustavsoni Nukuteater tegutses 1984. aastast. Lavastuste muusika autor ja esitaja on Helika Gustavson-Rätsep. Näidendid ja nukud lavastuste jaoks on Lully Gustavsoni tehtud.
- Info: <https://harrygustavson.eu>

Kolm pörsakest Niff, Nuff ja Naff.